

over onderzoeksmethoden en -praktijken in de beeldende kunsten (bv. de impliciete confrontatie tussen Holly's nadruk op *textual reading*, het primaat van de vraagstelling om een kunstwerk te verklaren vs. Mieke Bals pleidooi voor *close looking*, de *close reading* van kunstwerken zelf). De noten bevatten interessante verwijzingen naar verdere lectuur. Het boek lijkt daarom ook bruikbaar voor studenten uit het vakgebied van de beeldende kunsten en de studie van visuele cultuur.

Nogal wat bijdragen zijn warm aanbevolen, met speciale vermelding voor die door Marquard Smith, Marc Gotlieb en Mieke Bal. Hoewel theoretische en filosofische argumenten overheersen, met een soms sterk niveau van abstractie zoals bij Akira Mizuta Lippit, blijft dit een verrassend toegankelijk boek.

What is research in the visual arts? obsession, archive, encounter/ Michael Ann Holly and Marquard Smith.- Williamstown: Clark studies in the visual arts. 215 p.- ISBN 9780300134131

Peter Rogiest, Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience

Iedereen competent

Laat het mij maar meteen bekennen: ik ben bevooroordeeld. Managementliteratuur is niet meer dan één goed idee, opgehangen aan enkele gevalstudies en in een drammerige stijl opgeblazen tot het volume van een boek. Met dat beeld voor ogen begon ik aan de lectuur van *Iedereen*

competent. Het handboek voor competentie management, een tweede editie van het handboek van Lou Van Beirendonck.

Wat blijkt? Het ene idee is uitgewerkt tot een goed samenhangende praktijk, theoretisch onderbouwd. De negen gevalstudies zijn weliswaar vrij summier weergegeven, maar goed gekozen en relevant. Het betoog wordt verder ondersteund door wetenschappelijk onderzoek. Het geheel is goed leesbaar, maar niet drammerig.

Van Beirendonck bouwt zijn betoog logisch op. Hij vertrekt vanuit een korte geschiedenis van het competentiedenken en definieert vervolgens competenties als "observeerbare

eigenschappen in de vorm van toegepaste kennis of daadwerkelijk gedrag die op een of andere wijze bijdragen tot succesvol functioneren in een specifieke rol of functie." In de eerste hoofdstukken schetst hij wat competentie management juist inhoudt en hoe je eraan begint: met het uittekenen van competentieprofielen. Van Beirendonck houdt steeds voor ogen dat competenties eigenschappen zijn van mensen.

Bijzonder interessant is het onderdeel over het beoordelen van competenties. Van Beirendonck stelt een aantal gangbare procedures voor, zoals 360°-feedback, de assessmentcentermethode, zelfevaluatie of werken met portfolio's. Voor elke methode legt hij uit hoe de procedure juist werkt. Hij vat samen wat de voor- en de nadelen ervan zijn. Of competenties ontwikkeld kunnen worden, "hangt er maar vanaf", in de woorden van de auteur. Persoonsgebonden competenties, 'karaktereigenschappen' zeg maar, zijn uiteraard minder ontwikkelbaar dan gedragseigenschappen.

Vreemd genoeg ligt de auteur niet echt wakker van het gebrek aan 'constructvaliditeit'. Dat betekent dat in gelijkaardige situaties bij dezelfde mensen niet altijd dezelfde competenties ontdekt kunnen worden en dat verschillende competenties ook moeilijk van elkaar te onderscheiden zijn. Zo laat dit uitstekende boek je toch achter met het gevoel dat competentie management misschien toch niet meer is dan een nieuwe modegril.

Iedereen competent, Het handboek voor competentie management. / Lou Van Beirendonck – Leuven: Lannoo Campus, 2009.- 240 p. – ISBN 978-90-774-3238-9

Bruno Vermeeren, coördinator VBAD

In archieftijdschriften gelezen 2010 (afl. 2)

In deze aflevering blikken we naar 'het Noorden', naar het Nederlandse *Archievenblad*, ons zusterijdschrift. Intussen werd de redactieploeg van deze rubriek met twee collega's versterkt. Ik verwelkom hier dan ook graag Marc Carnier en Lieve De Mecheleer en dank hen van harte voor hun medewerking. Wie ook graag wil meedoen, kan nog altijd met mij contact opnemen. Veel handen maken licht werk.

Gustaaf Janssens, Afdelingshoofd bij het Algemeen Rijksarchief (afdeling 'Archief van het Koninklijk Paleis') en docent archivistiek aan de K.U.Leuven en aan de inter-universitaire ManaMa-Archivistiek: *Erfgoedbeheer en Hedendaags Documentbeheer.*
Gustaaf.Janssens@arts.kuleuven.be; cap@kppr.be

Archievenblad 113 (2009)

Red. Hans Berende (hoofdredacteur); Uitg. Koninklijke Vereniging van Archivarissen in Nederland. Markt 1, NL-1011 CG Arnhem (Nederland)
ISSN 1385-4186

Aanwezig in de bibliotheek van het Algemeen Rijksarchief in Brussel, in de bibliotheek van het universiteitsarchief (Tabularium) van de K.U.Leuven en in die van tal van Vlaamse en Nederlandse archiefdiensten.

Een jaargang van het *Archievenblad* bespreken voor deze rubriek is steeds een hele opgave. Voor jaargang 113 (2009) is dat niet anders. De tien nummers bieden steeds een overvloed aan korte notities, columns, verslagen van bijeenkomsten, opiniestukken, nieuwsflitsen, recensies, signalementen, agendamededelingen, interviews en ook nog artikelen (max. 4 pagina's van 3 kolommen). Het geheel wordt dan nog om de twee bladzijden door advertenties onderbroken. De artikelen zijn steeds ondergebracht in enkele rubrieken: dienstverlening, educatie en communicatie, archieven en collecties, onderwijs en onderzoek, buitenland, digitalisering en informatisering.

In aflevering 1 is in de rubriek 'buitenland' een actueel overzicht opgenomen van 25 jaar Vlaams- Zeeuws Archivarissenoverleg, onder de wel erg cryptische titel *25 jaar Vlaams-Zeeuwse* (p. 20-33) De studiedag over de individuele dossiers van de 'Vreemdelingenpolitie', georganiseerd door het Algemeen Rijksarchief in Brussel op 26 maart 2009 wordt (per vergissing?) twee keer aangekondigd (afl. 1, p. 43 en afl. 2, p. 35). In afl. 5 is een artikel opgenomen van Wouter Van Acker over de Belgische visionaire documentalist Paul Otlet (p. 10-11). Afl. 9 bevat een korte recensie van de Faro-publicatie geredigeerd door Bart De Nil en Jeroen Walterus, *Erfgoed 2.0.: Nieuwe perspectieven voor digitaal erfgoed* (p.39). Enige belangstelling voor de zuiderburen is wel degelijk aanwezig bij de redactie van het *Archievenblad*.

Voor een Vlaamse archivaris is het *Archievenblad* vooral van belang omdat het zeer expliciet duidelijk maakt waarmee onze noorderburen te maken hebben in en rond het Nederlandse archiefbestel. En daaruit valt voor ons wel wat te leren.

De problematiek van waardering en selectie krijgt ruimschoots aandacht in enkele niet zo gemakkelijk verteerbare, maar wel lezenswaardige stukken door Charles Jeurgens, Robbert Jan Hageman, e.a. (*Waardering en selectie. Resultaten van een jaar onderzoeken, ontwikkelen en experimenteren* - afl. 1; p. 31-33, voortgezet in afl. 2; p. 22-25, afl. 3; p.26-29 en afl.4; p.28-31). Uitgangspunt is steeds het (vanzelfsprekend lijkende) principe dat moet worden vastgesteld welke informatie belangrijk genoeg is om door te geven aan de volgende generaties. *Het archiefbestel: over de bomen en het bos* (afl. 1; p. 26-30), groepeerd verscheidene opiniestukken over de specifieke rol van de verschillende verenigingen, belangenbehartigers

en organisaties in het archiefveld, een discussie die ook in Vlaanderen leeft, zij het wat meer onderhuids. Deze opiniestukken moesten de discussie binnen de KVAN over dit onderwerp stofferen. Daarover wordt dan verslag uitgebracht in afl. 2; p.15. Enkele reacties komen nog aan bod in afl. 4; p. 24-25.

Erika Hokke (*Het archiveren waard: PDF/A-1 verplicht voor overheidsorganisaties*, in afl.3; p. 20-21) vestigt de aandacht op de verplichting (sinds nov. 2008) om digitaal archief al ruim voor overbrenging op te slaan en te bewaren in PDF/A-1. Zeer opmerkelijk is het stuk van Ingmar Koch, *De broodjeszaak: mag het of mag het niet?*, (afl. 4; p. 12-13), in verband met een uitspraak van de bestuursrechter in Haarlem over de substitutieproblematiek en de betrouwbaarheid van de e-depots. Het stuk van Jan Beens, *Blijft mijn RMA compliant met NEN 2082?* (afl. 2; p.16-17), gaat over de prangende vraag hoe je kunt nagaan of met bepaalde Record Management-applicaties verantwoord digitaal gearchiveerd kan worden.

De privacybescherming versus het belang van de openbaarheid komt ter sprake in verschillende stukken: belangrijk is het artikel van Ineke Deserno *Een delicaat evenwicht: Toegang tot documenten en het recht op de bescherming van persoonsgegevens* (afl.4; p. 18-21), dat de aandacht richt op de discussie op Europees niveau.

Het themanummer (afl. 7) 'Tradities en Archieven', maakt duidelijk dat onze Nederlandse collega's meegaan met de actuele "erfgoedhype" Ze waren ook zeer betrokken bij de ramp die het Stadsarchief van Keulen heeft getroffen (afl. 4; p. 42-49, afl. 7; p. 38-41, en afl. 10; p. 3).

Een aantal collega's krijgt uitvoerige aandacht, meestal in een interview. Speciale aandacht gaat uiteraard naar Eric Ketelaar, "een monument" in de Nederlandse archivistiek (afl. 4; p.39 en p. 42-49 en ook afl. 6; p. 25-27). Ikzelf was erg getroffen door het In memoriam voor mijn generatie- en vakgenote Florence Koorn (1951-2008) (afl.1; p. 11).

Speciale aandacht verdient *Historia docet? Het Centraal Register van Particuliere Archieven (CRPA)* van Nouk Ruitenberg, Mieke van Leeuwen-Canneman en Francine Hartman, (afl. 10; p. 8-13): het eerbiedwaardige maar totaal verwaarloosde CRPA moet helemaal opnieuw worden, opgestart. De auteurs verwijzen naar Archiefbank Vlaanderen als na te volgen voorbeeld ("Het Belgische (sic) CRPA").

En ten slotte, de interessante rubriek 'De Kwestie' behandelt prangende bijzaken in het archiefwezen. Een treffend voorbeeld: Fransien Smeets, *Over de (waan)zin van het dragen van handschoenen* (afl. 4; p. 35). (Noël Geirnaert).